

ZADOVOLJSTVO POLJOPRIVREDNIKA PROVEDBOM PODMJERE 6.3.1. TE KONZULTANTSKIM USLUGAMA RAZVOJNE AGENCIJE SIMORA

Vuger, Marija

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci college of agriculture / Visoko gospodarsko učilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:185:859658>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Križevci University of Applied Sciences](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Marija Vuger, bacc.ing.agr.

**ZADOVOLJSTVO POLJOPRIVREDNIKA
PROVEDBOM PODMJERE 6.3.1. TE
KONZULTANTSKIM USLUGAMA RAZVOJNE
AGENCIJE SIMORA**

Završni specijalistički diplomski stručni rad

Križevci, 2021.

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA
Specijalistički diplomski stručni studij
Poljoprivreda
Usmjerenje: *Održiva i ekološka poljoprivreda*

Marija Vuger, bacc.ing.agr.

**ZADOVOLJSTVO POLJOPRIVREDNIKA
PROVEDBOM PODMJERE 6.3.1. TE
KONZULTANTSKIM USLUGAMA RAZVOJNE
AGENCIJE SIMORA**

Završni specijalistički diplomski stručni rad

Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnoga rada:

1. Dragutin Kamenjak, dipl. ing., v. pred., predsjednik povjerenstva i član
2. dr. sc. Kristina Svržnjak, prof. v. š., mentorica i članica povjerenstva
3. dr.sc. Sandra Kantar, prof. v. š., članica povjerenstva

Križevci, 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PREGLED LITERATURE	2
2.1. Poljoprivreda u Sisačko-moslavačkoj županiji	3
2.2. Zajednička poljoprivredna politika.....	3
2.3. Program ruralnog razvoja 2014.-2020.	4
2.4. Mjera 6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, podmjera 6.3.1... 5	
2.5. Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije SIMORA d.o.o.	7
2.5.1. Europski strukturni i investicijski fondovi u provedbi SIMORE d.o.o.	8
3. MATERIJALI I METODE	11
4. REZULTATI I RASPRAVA	12
4.1. Analiza intervjua	17
5. ZAKLJUČAK.....	27
6. LITERATURA	28
7. PRILOZI.....	30

POPIS KRATICA

SAŽETAK

SUMMARY

ŽIVOTOPIS

1. UVOD

Program ruralnog razvoja je program čijim mjerama se pokušava utjecati na poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima, razvoj konkurentne poljoprivredne proizvodnje te na očuvanje okoliša i održivi razvoj. Kao članica Europske unije, Hrvatska je 2013. godine odabrala 16 mjera za provođenje ruralnog razvoja u sklopu Programa ruralnog razvoja u razdoblju od 2014. do 2020. godine.

U sklopu mjere 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja nalazi se podmjera 6.3.1. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ što je i predmet ovog rada. Navedena mjera pomaže malim poljoprivrednim gospodarstvima u prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju, održivi razvoj, uključenje članova gospodarstva u rad na gospodarstvu i zaradu za dostojanstven život za ostanak na ruralnom području čime se pridonosi smanjenju nezaposlenosti na ruralnom području.

U ovom završnom radu cilj je istražiti zadovoljstvo korisnika s područja Sisačko-moslavačke županije (SMŽ) podmjerom ruralnog razvoja 6.3.1 te njihovo zadovoljstvo uslugama razvojne agencije SIMORA čije su konzultantske usluge koristili tijekom prijave i provedbe natječaja spomenute mjere.

Svrha rada je saznati koje su to nepovoljne strane provedbe podmjere 6.3.1, kako bi se na njih moglo utjecati s aspekta korisnika te saznati kako poboljšati rad Razvojne agencije SIMORA u budućnosti.

U skladu s postavljenim ciljevima postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Najčešće aktivnosti u poslovnom planu su kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme

H2: Korisnici su modernizirali i unaprijedili proces rada i poslovanja na svojim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima

H3: Korisnici su realizirali sve aktivnosti navedene u poslovnom planu

H4: Korisnici su zadovoljni konzultantskim uslugama Razvojne agencije SIMORA u pripremi i provedbi projekata za podmjeru 6.3.1

H5: Korisnici bi preporučili usluge Razvojne agencije SIMORA drugim zainteresiranim korisnicima

2. PREGLED LITERATURE

Danas u Republici Hrvatskoj postoje mnoge razvojne agencije, osnovane s ciljem pokretanja društveno-ekonomskog razvoja različitih gradova, općina i županija. Devčić (2014.) ističe kako su razvojne agencije subjekti koji pružaju usluge i koje raspolažu određenim ograničenim resursima i jedino u tom okviru mogu proizvoditi učinke te da ne postoji samo jedan način u kojem pojedina agencija može utjecati na razvoj nekog područja. To rezultira činjenicom da je nemoguće ispuniti sva očekivanja svih interesnih skupina koje imaju neke zahtjeve za usluge agencije. S jedne strane, tu su utemeljitelji i vlasnici, a na drugoj strani, tu su građani, organizacije civilnog društva, poduzeća, zadruge i druge interesne skupine.

Prema Maleković (2002.) osnovni cilj lokalnoga ekonomskog razvoja je stvaranje zaposlenja i poticanje gospodarskih aktivnosti na određenom lokalitetu. Proces lokalnoga ekonomskog razvoja omogućuje osmišljavanje i provedbu opće strategije razvoja rabljenjem lokalnih resursa i konkurentskih prednosti u globalnim uvjetima. Osmišljavanje i provedba procesa lokalnoga ekonomskog razvoja odnose se na potrebu pronalaženja najpogodnijih i održivih rješenja za lokalne potrebe tako da se istodobno djeluje na brojna različita gledišta razvojnoga procesa.

Na osiromašenom, a često i nelikvidnom poljoprivrednom tržištu kao što je hrvatsko, seljak je daleko ovisniji o potporama nego u zemljama gdje seljačka gospodarstva ostvaruju značajne prihode na tržištu (Salaj i Kovač, 2017.). Osim izravnih potpora, za razvoj hrvatske poljoprivrede vrlo važno je i korištenje sredstava iz Programa ruralnog razvoja. Stoga će se u ovom radu posebno proučavati podmjera 6.3.1 „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ koja ima do 100% ukupnih prihvatljivih troškova, a iznosi 15.000 EUR-a po korisniku.

Novija istraživanja pokazuju da se poljoprivrednici često ne prijavljuju na mjere iz Programa ruralnog razvoja zbog prekomplikirane administracije, straha od neuspjeha te ističu i nedovoljno znanje o izradi poslovnog plana (Karas, 2020.). Također ističu da su neinformiranost poljoprivrednika, preduga čekanja na rezultate i isplatu prve rate te nemogućnost financiranja drugog dijela glavni ograničavajući čimbenici za apliciranje na analiziranu podmjeru 6.3.1. (Antolković, 2017).

2.1. Poljoprivreda u Sisačko-moslavačkoj županiji

Prema podacima iz Županijske razvojne strategije¹ u SMŽ djeluje nešto više od 9.000 poljoprivrednih gospodarstava od čega je oko 98% obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredni posjedi su usitnjeni, prevladava ekstenzivna proizvodnja, niska produktivnost i loša tržišna konkurentnost. Struktura nositelja poljoprivrednih gospodarstava prema dobi i spolu je nepovoljna, najveći je broj nositelja u dobnoj skupini iznad 66 godina starosti, a druga skupina s najvećim brojem nositelja poljoprivrednih gospodarstava je od 61 do 65 godina starosti, dok je 1009 nositelja poljoprivrednih gospodarstava mlađe od 40 godina.

Poljoprivredna gospodarstva na području SMŽ tradicionalno za nositelje gospodarstva u puno većoj mjeri imaju osobe muškog spola nego ženskog. Tako je od ukupno 8.988 obiteljskih gospodarstava muških nositelja 6.046, a ženskih 2942, odnosno dvostruko manje. Najvažnije grane poljoprivrede u SMŽ su uzgoj mliječnih i mesnih pasmina goveda, proizvodnja svinja, uzgoj ovaca i konja u životinjskoj proizvodnji te pšenica i kukuruz u biljnoj proizvodnji, a posljednjih nekoliko godina i uljarice soja i uljana repica. Proizvodnja grožđa i jabuka najvažnije su kulture višegodišnjih nasada, a u nekoliko posljednjih godina primjetna je tendencija povećanog uzgoja lješnjaka, oraha i šljive.

2.2. Zajednička poljoprivredna politika

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) je skup mjera i programa potpora poljoprivredi u Europskoj uniji, kojima se regulira proizvodnja i prodaja poljoprivrednih proizvoda u EU², a uspostavljena je 1962. kao partnerstvo između poljoprivrede i društva te između Europe i njezinih poljoprivrednika³.

Prema Tufekčić i Tufekčić (2013.) na poljoprivrednu politiku troši se oko 40% godišnjeg proračuna Europske unije (EU), a mjere poljoprivredne politike i ruralnog razvoja financiraju se putem dvaju fondova: Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EAGF⁴) i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD⁵). Kersan-Škabić I. (2015) ističe da zemlje članice mogu unutar svog ruralnog razvoja uključiti razne tematske programe

---

¹ <https://www.smz.hr/dokumenti-2/strategije/zrs>

² <http://www.mvep.hr/hr/europski-poslovi/europske-politike/cap/>

³ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_hr

⁴ EAGF (European Agricultural Guarantee Fund)

⁵ EAFRD (European Agricultural Fund for Rural Development)

koji doprinose EU prioritetima ruralnog razvoja kao što su programi za mlade poljoprivrednike, programi za nove poljoprivrednike, planinska područja, potrebe restrukturiranja poljoprivrednog sektora sa značajnim učinkom na ruralni razvoj, ulaganje u nepoljoprivredne aktivnosti na ruralnim područjima i slično.

Jedinice teritorijalne samouprave imaju vrlo važnu ulogu u realizaciji ciljeva kohezijske politike EU. To je postalo posebno značajno u proračunskom razdoblju 2014.–2020., u kojem je načelo partnerstva s jedinicama lokalne samouprave dodatno ojačano u odnosu na prethodno programsko razdoblje (Koprić i sur. 2015).

2.3. Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

Programom ruralnog razvoja je definirano 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima (tablica 1). Prihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. sufinancirana su većim dijelom sredstvima Europske unije putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske (RH). Pet glavnih ciljeva do kraja 2020. uključuju zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene / energiju, obrazovanje, socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva.

U skladu sa Strategijom Europa 2020⁶ te s općim ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike identificirana su tri dugoročna strateška cilja koji se vežu za politiku ruralnog razvoja EU u razdoblju 2014-2020: Poticati konkurentnost poljoprivrede, Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama, Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Program ruralnog razvoja RH (PRR RH) za razdoblje 2014.-2020., na čijem se stvaranju radilo od 2012. godine, službeno je odobren 26. svibnja 2015. godine. Ukupna alokacija za PRR RH 2014.-2020. iznosi 2.383 milijarde eura, od čega će se 2.026 milijardi eura financirati iz Europskog fonda za ruralni razvoj, a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske⁷.

---

⁶ Europa 2020 desetogodišnja je strategija EU-a za pametan, održiv i uključiv rast.

⁷ <https://ruralnirazvoj.hr/>

Tablica 1. Popis mjera

M1	Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja
M2	Savjetodavne službe, službe za upravljanje gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima
M3	Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu
M4	Ulaganja u fizičku imovinu
M5	Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
M6	Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
M7	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
M8	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma
M9	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija
M10	Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene
M11	Ekološki uzgoj
M13	Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
M16	Suradnja
M17	Upravljanje rizicima
M18	Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
M19	LEADER (CLLD)
M20	Tehnička pomoć

Izvor: <https://ruralnirazvoj.hr/mjere/>

2.4. Mjera 6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, podmjera 6.3.1.

Cilj podmjere 6.3.1. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ je pružanje pomoći malim poljoprivrednim gospodarstvima koja su orijentirana na tržišnu proizvodnju

ali im nedostaju glavni resursi. Potpora će pomoći da ista postanu komercijalno održiva, što je preduvjet za postizanje konkurentnosti u poljoprivrednom sektoru⁸.

Podmjera 6.3.1., ima do 100% ukupnih prihvatljivih troškova, 15.000 EUR-a po korisniku. Korisnici su mala poljoprivredna gospodarstva, čija je ekonomska veličina između 2.000 i 7.999 EUR-a. Prihvatljivi troškovi su: kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme⁹.

U *Pravilniku o provedbi tipa operacije 6.1.1. »Potpora mladim poljoprivrednicima«, i tipa operacije 6.3.1. »Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava«* iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020 (NN 21/18) navedeno je da sklapanjem ugovora o financiranju ili izvršnošću akta kojim se dodjeljuje potpora korisnik preuzima obveze koje mora ispuniti kako bi mu potpora bila isplaćena, kao i obveze koje mora ispunjavati u petogodišnjem razdoblju nakon konačne isplate. Obveze korisnika su sljedeće:

- Korisnik je u obvezi provesti projekt, za koji je sklopljen ugovor o financiranju i/ili izdana Odluka o dodjeli sredstava, u skladu s Odlukom o dodjeli sredstava i ugovorom o financiranju.
- Korisnik je u obvezi bez odgode obavijestiti Agenciju za plaćanja.
- Korisnik je u obvezi podnositi redovna izvješća o provedbi projekta (Prilog 8.) u rokovima i na način propisan natječajem, ako je primjenjivo.

Također, u navedenom pravilniku stoji da Agencija za plaćanja provodi kontrolu ulaganja na terenu kroz redovne kontrole: kontrolu prije isplate i ex-post kontrolu tijekom petogodišnjeg razdoblja nakon izvršenog konačnog plaćanja. Osim redovnih kontrola, kontrole na terenu mogu se provoditi u bilo kojem trenutku tijekom postupka dodjele potpore, ako je to potrebno. Redovnom kontrolom na terenu utvrđuje se je li ulaganje

---

⁸ <https://eufondovi.hr/natjecaji/najava-otvoreno-zatvoreno/mjera-63>

⁹ <https://ruralnirazvoj.hr/mjere/mjera-6/>

stvarno provedeno, jesu li prijavljeni izdaci stvarno nastali, jesu li radovi izvršeni, jesu li materijali utrošeni, jesu li obavljene usluge i nabavljena oprema u skladu s odlukom/ugovorom o financiranju, je li zahtjev za isplatu u skladu s pravilima Europske unije i nacionalnim pravilima, je li ulaganje u uporabi ili spremno za uporabu (prije plaćanja), je li korisnik/ulaganje u skladu s ugovorenim obvezama i tijekom petogodišnjeg razdoblja nakon izvršenog konačnog plaćanja, je li došlo do sufinanciranja izdataka iz drugih izvora javne pomoći.

Prema Godišnjem izvješću o provedbi podmjere 6.3.1.¹⁰, do kraja 2018. godine otvorena su ukupno tri natječaja za provedbu podmjere 6.3.1¹¹. Na natječaje je ukupno zaprimljeno 11.673 zahtjeva, s ukupnim traženim iznosom potpore 175.099.445 EUR. Do kraja 2018. godine odobrena je 2.332 prijava¹² u ukupnom iznosu potpore od 34.882.889 EUR. Ukupno je isplaćeno 2.310 korisnika¹³, u ukupnom iznosu potpore 23.294.992 EUR za započete projekte.

2.5. Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije SIMORA d.o.o.

Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije SIMORA (agencija) osnovana je 2006. godine s ciljem poticanja regionalnog i lokalnog gospodarskog razvoja te od tada stručnim i učinkovitim radom pomaže gradovima i općinama, malim i srednjim poduzećima, obrtnicima, zadrugama i nevladinim udrugama u realizaciji poslovnih projekata.

Agencija obavlja stručne poslove vezane uz projekte na području Sisačko-moslavačke županije, poslove pripreme, proučavanja i vrednovanja prijedloga programa i projekata u području gospodarstva, malog i srednjeg poduzetništva, obrtništva, lokalne samouprave i turizma, poslove uspostavljanja i održavanja kontakata s predstavnicima jedinica lokalne samouprave, drugih razvojnih agencija i udruga. Također, obavlja poslove pripreme i izvođenja aktivnosti promidžbe razvojnih potencijala i razvojnih projekata županije usmjerenih privlačenju i poticanju ulaganja u inozemstvu i u Hrvatskoj te uspostavljanja kontakata s institucijama i osobama zainteresiranim za ulaganje, organiziranje edukativnih

---

¹⁰ https://ruralnirazvoj.hr/files/documents/Godisnje-izvjesce-o-provedbi_2018.pdf

¹¹ 1. natječaj u 2015. godini, 2. natječaj u 2017. godini, 3. natječaj u 2018. godini.

¹² 1. natječaj - 986 prijava, 2. natječaj - 1.346 prijava, za 3. natječaj još nisu bili gotovi podaci s obzirom da je Izvješće iz 2018. godine.

¹³ 1. natječaj – 986 korisnika, 2. natječaj – 1.324 korisnika, za 3. natječaj još nisu bili gotovi podaci s obzirom da je Izvješće iz 2018. godine.

seminara i radionica za poduzetništvo, pomoć pri organiziranju povezivanja poduzetnika, asistencija i savjetovanja.

U sklopu suradnje s obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima te obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, izrađuju se investicijski projekti ili poslovni planovi. Agencija ima kvalitetnu suradnju sa svim poslovnim bankama koje imaju otvorene poslovnice na području županije. Sve poslovne banke prihvaćaju metodologiju izrade poslovnih planova i investicija koju primjenjuje agencija.

Agencija je podijeljena na odjele, tako da postoji Odjel za ruralni razvoj, Odjel za strateško planiranje i ljudske resurse, Odjel za EU projekte, Odjel za poduzetništvo i Odjel za socijalne projekte. U agenciji trenutno ima 30 zaposlenih, a svake godine se otvori 10 radnih mjesta za stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Na taj način se osposobljavaju mlade osobe za rad na radnom mjestu u zvanju za koje su se obrazovale, a s ciljem stjecanja iskustva ili formalnog uvjeta za pristupanje stručnom ispitu.

Misija i vizija agencije je biti promotor i nositelj projekata razvoja Sisačko-moslavačke županije u stvaranju učinkovitog poduzetničkog okruženja s ciljem održivog povećanja životnog standarda za sve građane Županije, glavni pokretač i koordinator svih poduzetničkih aktivnosti, aktivni sudionik stvaranja društva znanja, gospodarske raznolikosti i uspješnosti te nositelj umrežavanja inovativnih poduzeća, inicijator projekata i provoditelj istih (Jagatić, 2018.).

2.5.1. Europski strukturni i investicijski fondovi u provedbi SIMORE d.o.o.

Projekt „Zajedno do sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova“ Razvojna agencija SIMORA provodi u suradnji sa svim gradovima, općinama te svim pravnim osobama s javnim ovlastima od interesa za društveni i gospodarski razvoj s područja Sisačko – moslavačke županije. Razdoblje provedbe Projekta je od 1. listopada 2016. do 31. ožujka 2019. godine. Ovaj projekt osmišljen je kao potpora razvojnim projektima na lokalnoj i regionalnoj razini s ciljem povećanja korištenja dostupnih sredstava iz ESI fondova.

Kroz sustavno informiranje i podupiranje identifikacije, pripreme i provedbe projekata te animiranje, koordiniranje i savjetodavno-edukativnu podršku (potencijalnim) nositeljima projekata iz redova javno pravnih tijela dodatno će se osnažiti kapaciteti za pripremu i

realizaciju projekata namijenjenih financiranju iz ESI fondova te posljedično pozitivno utjecati na uravnoteženi regionalni razvoj. Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije u svojstvu regionalnog koordinatora obavlja u skladu s Zakonom o regionalnom razvoju poslove od općeg gospodarskog interesa relevantne za ovaj Projekt.

Specifični ciljevi projekta:

- Jačanje i razvoj mreže podrške (potencijalnim) prijaviteljima i korisnicima ESI fondova iz redova javnopravnih tijela, kroz savjetodavnu potporu u pogledu pripreme i provedbe projekata
- Informiranje šire javnosti o mogućnostima i provedbi ESI fondova te potpora jačanju kapaciteta (potencijalnih) korisnika za pripremu i provedbu projekata za sufinanciranje iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova
- Jačanje kapaciteta regionalnih koordinatora za pružanje podrške javnopravnim tijelima u pripremi i provedbi projekata

Projektom se doprinosi dugoročnom osiguranju primjerenih i učinkovitih ljudskih kapaciteta za sustavno podupiranje identifikacije, pripremu i provedbu projekata te informiranje, animiranje, koordiniranje i savjetodavno-edukativnu podršku nositeljima projekata iz redova javno pravnih tijela s područja SMŽ kako bi se dodatno aktivirali potencijali za pripremu i realizaciju projekata namijenjenih financiranju iz ESI fondova te posljedično pozitivno utjecalo na uravnoteženi gospodarski razvoj.

U projektu sudjeluju djelatnici Razvojne agencije SMŽ SIMOR-e, koji će pružati savjetodavnu podršku za pripremu i provedbu projekata te informativno-edukativne aktivnosti za (potencijalne) prijavitelje i korisnike (Jagatić, 2018.).

Aktivnosti projekta:

- savjetodavna podrška za pripremu i provedbu projekata,
- pružanje savjetodavne podrške za pripremu i provedbu projekata javnopravnim tijelima, odnosno tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama s javnim ovlastima s područja SMŽ od strane regionalnog koordinatora tijekom 30 mjeseci provedbe projekta,
- aktivnosti identifikacije i razrade projektnih ideja, pružanje savjeta i stručne podrške za izradu projektnih prijedloga i pripadajuće dokumentacije,
- izrada projektnih prijedloga i pripadajuće dokumentacije te pružanje savjeta i pomoć vezano uz upravljanje projektom u skladu s ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava,

- informativno-edukativne aktivnosti za (potencijalne) prijavitelje i korisnike,
- provedba informativno-edukativnih aktivnosti za (potencijalne) prijavitelje i korisnike s područja SMŽ od strane regionalnog koordinatora. Na taj način poboljšati će se informiranost o mogućnostima i provedbi ESI fondova te pružiti potpora jačanju kapaciteta (potencijalnih) korisnika za pripremu i provedbu projekata,
- informativno-edukativne aktivnosti obuhvaćaju pripremu i održavanje radionica, okruglih stolova, sastanaka i konferencija te ostalih aktivnosti za informiranje šire javnosti o mogućnostima financiranja iz ESI fondova, animiranje javnopravnih tijela od interesa za društveni i gospodarski razvoj SMŽ za pripremu i provedbu projekata financiranih iz ESI fondova te koordiniranje aktivnosti jedinica lokalne samouprave u SMŽ s naglaskom na pripremu i provedbu zajedničkih razvojnih projekata koji se mogu financirati iz ESI fondova,
- jačanje kapaciteta regionalnih koordinatora,
- jačanje kapaciteta regionalnih koordinatora za pružanje podrške javnopravnim tijelima u pripremi i provedbi projekata
- 5 radionica u trajanju od 40 sati, ukupno 200 sati na temu „Priprema i provedba projekata za ESI fondove“, „Izrada studije izvodljivosti i analiza troškova i koristi“, „Postupci javne nabave u sklopu EU projekata“, „Financijsko upravljanje i kontrola projekata financiranih iz ESI fondova“, „Priprema i provedba projekata za Programe teritorijalne suradnje“,
- promidžba i vidljivost,
- upravljanje projektom i administracija.

Projekt je vrijedan 1.461.479,19 kn od čega je 1.242.257,31 kn ili 85% financirano sredstvima Europske unije, a preostali dio (219.221,88 kn ili 15%) sredstvima prijavitelja¹⁴.

---

¹⁴ <https://rk-smz.hr/>

3. MATERIJALI I METODE

U radu su analizirani dostupni podaci Razvojne agencije SIMORE za natječaj podmjere 6.3.1. u 2017. godini - broj ukupno prijavljenih korisnika na navedeni natječaj i broj korisnika koji su na tom natječaju prošli. Također, analizirani su podaci o prihvatljivim aktivnostima u poslovnom planu korisnika koji su prošli na natječaju.

Za prikupljanje primarnih podataka korištena je metoda intervjua. Intervju je proveden na 11 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja su odabrala Razvojnu agenciju SIMORU da budu njihovi prijavitelji na natječaj mjere 6.3.1. Intervju sadrži 13 pitanja, a radi se o strukturiranom intervjuu odnosno ispitanicima su se postavljala ista pitanja koja su unaprijed određena (prilog 9). Ispitanici koji su pristali na intervju dolaze s gospodarstava koja su u prvi plan istaknula dobru komunikaciju tijekom pisanja i provedbe projekta u kojem je sudjelovala i autorica¹⁵, a koja se sada našla u ulozi voditeljice intervjua. Svi intervjuirani korisnici su s područja Sisačko-moslavačke županije, osam ispitanika je iz općine Dvor te po jedan ispitanik iz Siska, Sunje i Novske. Intervju je proveden u razdoblju od 17.07.2021. do 09.08.2021. te je u prosjeku trajao dvadesetak minuta.

Potrebno je napomenuti da je telefonski kontaktirano svih 31 korisnika koji su prošli na navedenom natječaju, ali je većina odbila sudjelovati u intervjuu, a kao razloge odbijanja navodili su „nemam vremena“ i „nisam zainteresiran“. Također, korisnici su s područja pogođenih potresom i neki od njih pretrpjeli su određenu štetu na svojim gospodarstvima pa je i to mogući razlog odbijanja. Neki od korisnika samo su kratko rekli kako im je cjelokupno iskustvo pozitivno.

Dobiveni podaci prikazani su u tablicama i grafovima, te su odgovori ispitanika analizirani i opisani.

Na kraju su dobiveni podaci uspoređeni s hipotezama koje su navedene u uvodu rada.

---

¹⁵ Autorica – Marija Vuger

4. REZULTATI I RASPRAVA

Početak provedbe Programa ruralnog razvoja poljoprivrednici nisu imali dovoljno informacija o mjerama, nisu znali kome i gdje se obratiti te su često mislili da oni nisu kandidati za prijavu na natječaje tako da je odaziv bio vrlo slab. Odjel ruralnog razvoja SIMORA održavao je edukacije o mjerama na području Sisačko-moslavačke županije. Korisnici koji su prošli na prethodnim natjecajima svojim su pozitivnim primjerima potaknuli ostale da se pokušaju prijaviti na natječaje tako da je 2017. godine zainteresiranost naglo narasla.

Potencijalni korisnici u velikom su broju dolazili u SIMORU tražeći informacije, a prvi korak je bio saznati njihov broj bodova (Prilog 10.), ukoliko je broj bodova bio zadovoljavajući slijedilo je objašnjenje mjere, prikupljanje dokumentacije (Prilog 2.), te prikupljanje informacija za poslovni plan.

U natječaju podmjere 6.3. navedeni su uvjeti i način podnošenja zahtjeva za potporu, zahtjev se podnosi u elektronskom obliku putem AGRONET-a, učitava se dokumentacija (Prilog 3.), a po završetku korisnik je dužan dostaviti poštom potpisanu i ovjerenu Potvrdu o podnošenju Zahtjeva za potporu.

Iz tablice 3 je vidljivo da je Razvojna agencija SIMORA na natječaju za podmjeru 6.3.1., objavljenom 27.02.2017. uspješno prijavila 138 OPG-a, od kojih je njih 31 prošlo na natječaju. Sisačko-moslavačka županija osigurala je prijavu bez početne naknade, tako da su korisnici koji su prošli na natječaju platili izradu poslovnog plana i prijavu, dok oni koji nisu prošli nisu platili ništa. Također iz tablice je vidljivo da je najmanji broj prijavljenih iz općine Martinska Ves, Hrvatska Dubica, Gvozd i Donji Kukuruzari. S obzirom na navedeno održane su radionice kako bi se poljoprivrednike educiralo i zainteresiralo da se prijave na neku od mjera, po potrebi radionice su održane i u drugim općinama na području Sisačko-moslavačke županije.

Tablica 3. Prijavljeni korisnici podmjere 6.3.1.

IME I PREZIME	OPĆINA/GRAD	BROJ BODOVA	PROLAZANOST
OPG GAVRANOVIĆ ŠTEFO	SUNJA	40	DA
OPG TRBULIN ANKICA	DVOR	40	DA
OPG ĐURIĆ LJUBAN	DVOR	40	DA
OPG ĐERMANOVIĆ ĐURO	DVOR	40	DA
OPG VUKOLIĆ STEVO	SUNJA	40	DA

OPG VULE	DVOR	40	DA
OPG ERCEGOVAC	HRVATSKA DUBICA	40	DA
OPG OVUKA	DVOR	40	NE
OPG BUJADILO ANICA	NOVSKA	38	DA
OPG CIPRIJANOVIĆ IVAN	NOVSKA	38	NE
OPG KOVAČEVIĆ IVAN	NOVSKA	38	NE
OPG SKRBIN GORDANA	LEKENIK	38	DA
OPG JOVIĆ DUŠKO	GLINA	38	DA
OPG PETROVIĆ	GLINA	38	DA
OPG MILAKOVIĆ LJUBAN	DVOR	35	DA
OPG PEREKOVIĆ MARA	GLINA	35	DA
OPG TINTOR LJUBAN	DVOR	35	DA
OPG TINTOR SRĐAN	DVOR	35	DA
OPG KOVAČEVIĆ STJEPAN	NOVSKA	35	NE
OPG BOROJEVIĆ MILE	DVOR	35	DA
OPG SUNDAĆ NIKOLA	DVOR	35	DA
OPG JOKA MILAN	DVOR	35	DA
OPG PRIBIČEVIĆ SUNČICA	DVOR	35	DA
OPG BEKIĆ	SUNJA	35	DA
OPG NIŠEVIĆ	DVOR	35	NE
OPG PELEGRIN	VELIKA LUDINA	35	DA
OPG KAURINOVIĆ ZLATAN	NOVSKA	33	NE
OPG MARTON MARIJA	NOVSKA	33	DA
OPG ANDRIĆ ILINKA	NOVSKA	33	NE
OPG TUNJIĆ GRGA	NOVSKA	33	NE
OPG PARIPOVIĆ LJUBOMIR	GLINA	33	DA
OPG ROC RENATO	POPOVAČA	33	DA
OPG KIHALIĆ	GLINA	33	DA
OPG ZUBER DRAGAN	DVOR	32	DA
OPG JURIĆ FRANJO	SUNJA	32	DA
OPG STAMBOLIJA ĐURO	DVOR	32	NE
OPG KIŠUR ĐURĐA	SUNJA	32	NE
OPG BOŽIĆ NEMANJA	SISAK	32	DA
OPG FILIPOVIĆ ZLATKO	NOVSKA	30	NE
OPG SARAJLIJA BOŽANA	NOVSKA	30	DA
OPG DOBRENIĆ BISERKA	GLINA	30	DA
OPG RUPIĆ MILAN	SISAK	30	DA
OPG ABRAMOVIĆ ŠTEFAN	DVOR	25	NE
OPG DABIĆ NENAD	DONJI KUKURUZARI	25	NE
OPG BEGIĆ DRAŽENKA	DVOR	25	NE
OPG RUF MIJO	HRVATSKA DUBICA	25	NE

OPG BOŽIĆ LJUBOMIR	SUNJA	25	NE
OPG VUČETIĆ MIRA	SUNJA	25	NE
OPG LINTA MILORAD	GVOZD	25	NE
OPG BANADINOVIĆ MILAN	SISAK	25	NE
OPG BOŽIĆ NIKOLA	SUNJA	25	NE
OPG JAJČINOVIĆ JOSIP	SUNJA	25	NE
OPG STANIĆ LUKA	DVOR	25	NE
OPG CVIŠIĆ DALIBOR	NOVSKA	23	NE
OPG DUJIĆ DANIJEL	NOVSKA	23	NE
OPG MOLARO KATA	NOVSKA	23	NE
OPG PEREŠIN TAMARA	NOVSKA	23	NE
OPG ŠTIVOJEVIĆ DRAGO	NOVSKA	23	NE
OPG ŠTIVOJEVIĆ ZDENKO	NOVSKA	23	NE
OPG FRIŠ MIROSLAV	SUNJA	23	NE
OPG KRAMARIĆ STJEPAN	MARTINSKA VES	23	NE
OPG VINCENT IVAN	LIPOVLJANI	23	NE
OPG FALTIS SANJA	KRIŽ	23	NE
OPG KOVAČIĆ IVICA	MARTINSKA VES	23	NE
OPG KUŠAN ANA	LEKENIK	23	NE
OPG VRANIĆ SREČKO	MARTINSKA VES	23	NE
OPG ZEBIĆ PREDRAG	HRVATSKA KOSTAJNICA	23	NE
OPG ŽUGAJ MIRELA	GLINA	23	NE
OPG KOLAREVIĆ NIKICA	HRVATSKA KOSTAJNICA	23	NE
OPG PETROVIĆ VLADIMIR	PETRINJA	23	NE
OPG BOŽURIĆ VLADO	GLINA	23	NE
OPG ČIHOR ANTE	LEKENIK	23	NE
OPG DRAŽETIĆ DRAŽEN	PETRINJA	23	NE
OPG MARTIĆ SILVANA	NOVSKA	23	NE
OPG RUPČIĆ ŽELJKO	PETRINJA	23	NE
OPG SABLJIĆ JOSIP	NOVSKA	23	NE
OPG VRDOLJAK JADRANKA	KUTINA	23	NE
OPG TURKALJ IVAN	KUTINA	23	NE
OPG MARENIĆ KREŠO	NOVSKA	23	NE
OPG VUKSAN DRAGICA	GLINA	23	NE
OPG ANTOLIŠ VLADIMIR	POPOVAČA	23	NE
OPG BUSAK IVICA	LASINJA (KARLOVAC)	23	NE
OPG IVAŠTINOVIĆ MATIJA	NOVSKA	23	NE
OPG KOMERIČKI VELIMIR	POPOVAČA	23	NE
OPG MATOŠ MARINKO	JASENOVAC	23	NE
OPG MEDVED MIJO	TOPUSKO	23	NE
OPG MILATOVIĆ TIHOMIR	SISAK	23	NE
OPG ŠESTANOVIĆ	SUNJA	23	NE

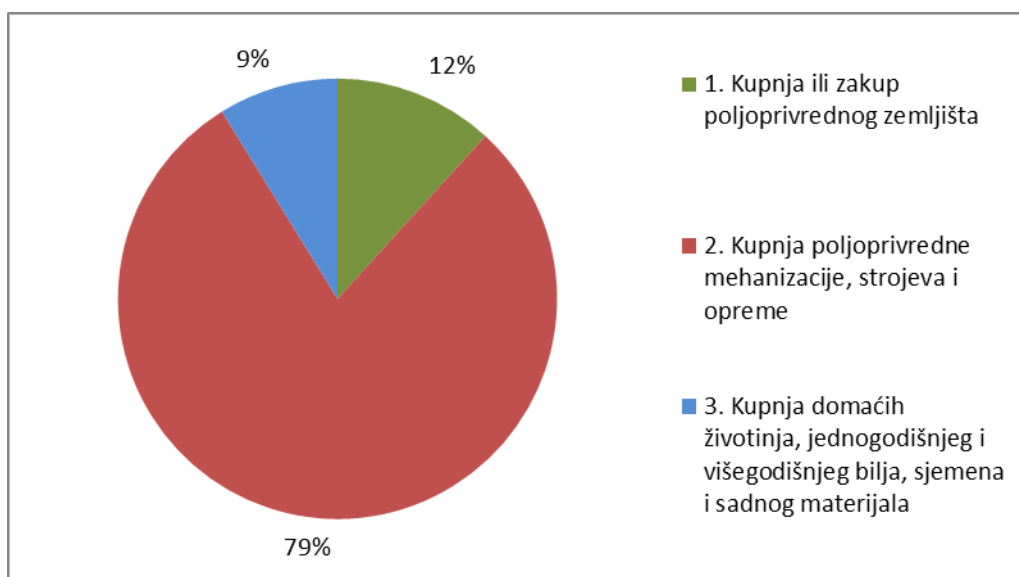
DANIJEL			
OPG BABIĆ	NOVSKA	23	NE
OPG JAKOVLJEVIĆ	JASENOVAC	23	NE
OPG KAHLINA	MARTNSKA VES	23	NE
OPG MALOVIĆ	SISAK	23	NE
OPG MRĐENović	GLINA	23	NE
OPG RAJKOVIĆ	SISAK	23	NE
OPG VUKIĆ	MARTINSKA VES	23	NE
OPG ŽARKOVIĆ	PETRINJA	23	NE
OPG VINČIĆ JOVAN	DVOR	22	NE
OPG KOZARIĆ JOSIP	SUNJA	22	NE
OPG KRISTIĆ JOSIP	SUNJA	22	NE
OPG VUKOREP ZVONIMIR	DVOR	22	NE
OPG IDŽAKOVIĆ IVAN	DVOR	22	NE
OPG KASAP ALEN	SUNJA	22	NE
OPG MENIĆANIN STANA	DVOR	22	NE
OPG LOTINA OLIVER	DVOR	22	NE
OPG MLAĐENOVIĆ	DVOR	22	NE
OPG OPAČIĆ	DVOR	22	NE
OPG RESANOVIĆ	DVOR	22	NE
OPG ČEVIZOVIĆ IVAN	JASENOVAC	20	NE
OPG JURIĆ MARTIN	JASENOVAC	20	NE
OPG KOMLJENOVIĆ MILE	NOVSKA	20	NE
OPG MAJNARIĆ DOMINIK	POPOVAČA	20	NE
OPG POGAČIĆ ŽELJKO	LIPOVLJANI	20	NE
OPG DUŽIĆ JOSIP	SISAK	20	NE
OPG HANŽEK MANUEL	POPOVAČA	20	NE
OPG DUKIĆ DRAGOLJUB	GLINA	20	NE
OPG JAKUBEK MATO	NOVSKA	20	NE
OPG LOVREKOVIĆ JOSIP	POPOVAČA	20	NE
OPG SKENDER ŽELJKO	SISAK	20	NE
OPG IVŠIĆ TIHOMIR	SISAK	20	NE
OPG SEVER MATIJA	SISAK	20	NE
OPG KRIŽANIĆ MIRKO	NOVSKA	20	NE
OPG PAVLOVIĆ JOSO	NOVSKA	20	NE
OPG PIŠKOR IVAN	GLINA	20	NE
OPG SEDIĆ RENATA	SISAK	20	NE
OPG KROVANOVIĆ DARIO	PETRINJA	20	NE
OPG LUPOGLAVAC DARKO	NOVSKA	20	NE
OPG TOMAC ANTONIO	NOVSKA	20	NE
OPG BEGOVIĆ MIŠO	PETRINJA	20	NE
OPG DOGAN MILE	ZAGREB	20	NE
OPG KVOČIĆ VINKO	NOVSKA	20	NE
OPG PALAIĆ ANITA	SISAK-CAPRAG	20	NE

OPG TRDINA IVICA	TOPUSKO	20	NE
OPG ŽIVKOVIĆ SIMO	GLINA	20	NE
OPG FABIJANAC	GLINA	20	NE
OPG FLEKAČ	NOVSKA	20	NE
OPG BURNAĆ NADA	SUNJA	20	NE

Izvor: SI-MO-RA d.o.o.

Prve odluke o prolasku na natječaju za podmjeru 6.3.1. počele su dolaziti u studenom 2017. godine, nakon čega je bilo potrebno podnijeti zahtjev za isplatu prve rate. Već je rečeno da se zahtjev za isplatu dostavlja u elektronskom obliku putem AGRONET-a. Kako bi se zahtjev za isplatu detaljno ispunio potrebno je učitati svu dokumentaciju (Prilog 3.). Po završetku elektronskog popunjavanja Zahtjeva za isplatu u AGRONET-u, korisnik je dužan u roku tri godine od odluke o dodjeli sredstava dostaviti Potvrdu o podnošenju zahtjeva za isplatu.

Od 31 korisnika koji su prošli na natječaju, 12% je kao prihvatljivu aktivnost u poslovnom planu navelo kupnju ili zakup poljoprivrednog zemljišta, 79% navelo je kupnju poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme, a 9% njih odlučilo se na kupnju domaćih životinja (Grafikon 1.).

Grafikon 1. Analiza prihvatljivih aktivnosti korisnika koji su prošli na natječaju

Izvor: vlastiti izrada prema podacima iz SIMORE

Na temelju analize prihvatljivih aktivnosti korisnika koji su prošli na natječaju potvrđuje se prva hipoteza (H1) - najčešće aktivnosti u poslovnom planu su kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme (79%).

4.1. Analiza intervjua

U nastavku će se prikazati rezultati intervjua koji je proveden na poljoprivrednim gospodarstvima korisnika natječaja mjere 6.3.1. U rezultatima će se vidjeti pozitivne i negativne strane podmjere 6.3.1., te zadovoljstvo korisnika radom SIMORE. Analiza je napravljena prema odgovorima korisnika, po redoslijedu postavljenih pitanja (Prilog 9.).

Na prvo pitanje u intervjuu „*Zašto ste se odlučili na konzultantske usluge razvojne agencije SIMORA?*“ osam ispitanika reklo je kako su za SIMORU dobili preporuku od poznanika, a njih troje istraživalo je mjere preko interneta te tako pronašlo da SIMORA radi prijave na natječaj. S obzirom da se radi o korisnicima prijavljenim na natječaj 2017. godine kada je i zainteresiranost za podmjeru 6.3.1. bila velika, može se zaključiti kako su korisnici dobili pozitivne preporuke za konzultantske usluge SIMORE, ali i kako je informiranost putem interneta postala značajnija među poljoprivrednicima.

SIMORA je organizirala radionice na temu mjera ruralnog razvoja na više mjesta u županiji tako da je s obzirom na to sljedeće pitanje bilo „*Jeste li išli na neku od radionica u organizaciji Simore? (ili neke druge organizacije, koje?)*“, sedam ispitanika nije išlo na radionice ili nije ni čulo za iste, a njih četvero prisustvovalo je radionicama u organizaciji SIMORE. Iz odgovora ispitanika zaključuje se kako većina ispitanika nije prisustvovala radionicama, pretpostavlja se da nisu bili dovoljno informirani o tome što sve na tim radionicama mogu saznati, s obzirom na to da su s puno pitanja dolazili u SIMORU.

Zatim je uslijedilo pitanje „*Jeste li zadovoljni dobivenim informacijama o mjerama ruralnog razvoja općenito, a naročito o podmjeri 6.3.1?*“ Svih jedanaest ispitanika zadovoljno je dobivenim informacijama o mjerama ruralnog razvoja. Informacije koje su ih zanimale dobili su u SIMORI i na radionicama, a neki su potražili odgovore na internetu tako što su proučavali natječaje. Kako je navedeno u analizi prethodnog pitanja, korisnici nisu bili dovoljno informirani, što potvrđuje činjenica da su dolazili u SIMORU s mnogobrojnim pitanjima te na taj način saznali sve o podmjeri 6.3.1. Također je zabrinjavajuće bilo to što je velika većina korisnika u početku mislila da SIMORA ta koja financira bespovratna sredstva za navedenu podmjeru.

Prema strategiji razvoja Općine Dvor stočarstvo je tradicionalna i značajna grana ruralne djelatnosti u Općini Dvor, što potvrđuju i odgovori na pitanje „*Koja je primarna djelatnost vašeg OPG-a?*“, dva ispitanika bave se ratarstvom, dok se ostalih devetero bavi stočarstvom. Ranije je navedeno kako je osam ispitanika s područja Dvora.

Rezultati prvih četiri odgovora iz intervjua sistematizirani su kroz tablicu 4.

Tablica 4. Rezultati prvih četiri pitanja iz intervjua

PITANJA	ODGOVORI	
1. Zašto ste se odlučili na konzultantske usluge razvojne agencije SIMORE?	Preporuka poznanika	8
	Informacije na internetu	3
2. Jeste li išli na neku od radionica u organizaciji Simore?	Nije išlo/nije čulo	7
	Išlo	4
3. Jeste li zadovoljni dobivenim informacijama o mjerama ruralnog razvoja općenito, a naročito o podmjeri 6.3.1	Zadovoljni	11
	Nisu zadovoljni	0
4. Koja je primarna djelatnost vašeg OPG-a?“	Ratarstvo	2
	Stočarstvo	9

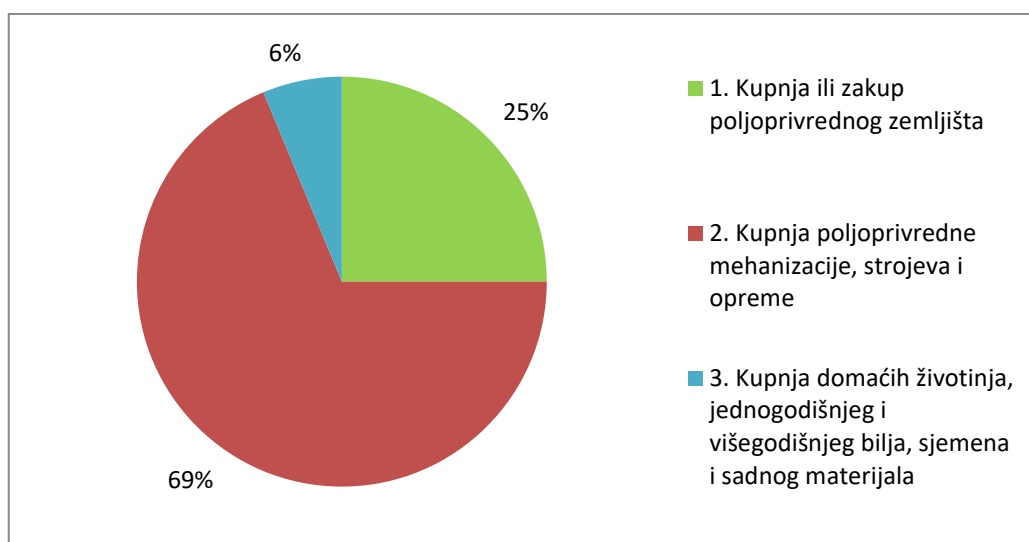
Izvor: intervjua

Na pitanje „*Koje aktivnosti ste naveli u poslovnom planu i jeste li ih uspješno provesti?*“ svih jedanaest ispitanika odgovorilo je kako su bez problema proveli aktivnosti te na taj način i uspješno završili projekt. U Pravilniku (NN 21/18) se ističe kako provedbu aktivnosti navedenih u poslovnom planu korisnik mora započeti u roku od devet mjeseci od datuma sklapanja Ugovora o financiranju dok provedba aktivnosti i ostvarenje ciljeva prikazanih u poslovnom planu moraju biti realizirani u razdoblju od najviše 36 mjeseci od sklapanja Ugovora o financiranju. Nadležne institucije mogu obavljati provjere podataka navedenih u poslovnom planu i nakon isplate sredstava u periodu od pet godina nakon konačne isplate potpore.

Što se tiče prihvatljivih aktivnosti koje su naveli u svom poslovnom planu (Prilog 4.) svih jedanaest ispitanika odlučilo je kupiti poljoprivrednu mehanizaciju, od njih četvero uz to je kupilo i zemljište, dok je jedna ispitanica kupila i sadni materijal. Navedeni rezultati prikazani su u grafikonu 2. Svi ispitanici aktivnosti su proveli u roku.

S obzirom da se većina ispitanika bavi stočarstvom, zanimljiva je činjenica kako se nisu u većem broju odlučili kao aktivnost navesti zemljište i životinje. Neki od razloga zašto je to

tako mogli bi se pronaći u Strategiji razvoja općine Dvor¹⁶ prema kojoj su poljoprivredni posjedi usitnjeni, a kao poseban problem nameću se neriješeni imovinsko-pravni odnosi. Najviše je zemljišta površine od 1,01 – 2,00 ha ili 15% ukupno obradivih poljoprivrednih površina. Zemljišta površine preko 10 ha je svega 5,8%. Karakteristična je velika usitnjenost posjeda, prosječna veličina parcele je 0,46 ha, što je velik ograničavajući faktor razvoja konkurentne poljoprivrede. Također, 19,9% minski sumnjivih površina u SMŽ nalazi se na području općine Dvor.

Grafikon 2. Analiza prihvatljivih aktivnosti intervjuiranih korisnika

Izvor: intervju

U nastavku intervjua uslijedila su pitanja o očekivanim ciljevima, porastu prihoda, tržištu te prednostima i nedostacima mjere. „Jeste li uspjeli postići očekivane ciljeve? Porast prihoda? Proširenje tržišta na nove kupce? (Ili se zbog nekog razloga nisu dogodili nikakvi pozitivni pomaci na vašem gospodarstvu? Zašto? Vidite li rješenje u nečem drugom?“ Odgovori na ova pitanja bili su različiti, a ovo su neki od njih:

- „Smatram da sam postigao ciljeve obzirom da je ovo već treća godina od realiziranja projekta. Posao je uvelike olakšan, ne mogu reći da su neki veliki pomaci vezani za porast prihoda, a tržište je ostalo isto.“
- „Jesam, kupio sam nove strojeve, nisam siguran da bi u nekoj skoroj budućnosti to uspio sam napraviti.“
- „Isto mi je tržište, zamijenio sam staru mehanizaciju novijom znači time sam olakšao sebi posao, ostalo je sve kako je i bilo. Mi korisnici ove mjere smo mali

¹⁶ <http://dvor.hr/docs/strategija-2015-flip/files/assets/basic-html/page1.html>

poljoprivrednici i mislim da se samo kupnjom strojeva ne može napraviti neki veliki pomak. Rješenje bi bilo možda prijava na još neke natječaje.“

- *„Porast prihoda tek očekujem u narednim godinama jer sam uložila u sadnice oraha, a samim tim će se i neki zacrtani ciljevi početi ostvarivati kao na primjer ovo proširenje tržišta na nove kupce koje ste spomenuli.“*
- *„Svakako modernizacija gospodarstva, ali za neki veći pomak mislim da bi trebalo puno više ulaganja, ovako je sve manje više isto što se tiče prihoda.“*
- *„Postigao sam planirano, puno mi znače strojevi koje sam kupio, znači traktor, frezu i prikolicu sam prvo kupio, od prve rate, a zatim berač, roto kosu i roto branu od druge, naravno da bez ovakvog poticaja ne znam kako i kada bi uspio kupiti.“*
- *„Bilo kakvo ulaganje u gospodarstvo bitno je, a ovo je bila super prilika, ciljeve smo ostvarili, strojevi kupljeni, zadovoljni smo!“*
- *„Jesmo, postigli smo ciljeve, a za neke ozbiljnije pomake u vidu prihoda to bi trebalo povećati gospodarstvo, proširiti proizvodnju ...“*
- *„Cilj je bio kupiti traktor i to je i učinjeno, evo već se skoro tri godine služim njime i lakše ide posao.“*
- *„Malena smo mi gospodarstva i mjera i je takva da se olakša posao, pozitivni pomaci jesu jer vjerojatno se ne bi ovako odlučili kupovati mehanizaciju.“*
- *„Nemam značajan porast prihoda, imam sad te strojeve to je pozitivno, ne trebam više usluge drugima plaćati ali ostalo je sve isto.“*

Svi ispitanici složili su se kako je podmjera 6.3.1. imala pozitivan učinak na njihova gospodarstva. Većina je rekla kako je mjera namijenjena za modernizaciju, ali ne i za neke konkretne pomake vezane za porast prihoda, u Prilogu 5. prikazani su prihodi i troškovi u poslovnom planu jednog od prijavljenih korisnika u kojem se može vidjeti da nema značajnog porasta prihoda kroz godine. Može se zaključiti kako je glavna svrha podmjere postignuta, a ispitanici poljoprivrednici su zadovoljni poboljšanim procesom rada na svojim gospodarstvima kroz modernizaciju mehanizacije koja im je bila potrebna kako bi posao obavljali lakše i brže te navode kako su postigli očekivane ciljeve.

Na pitanje o prednostima i nedostacima mjere korisnici su odgovorili sljedeće:

- *„ Prednost je definitivno postojanje same te mjere, mogućnost poboljšanja rada na OPG-u, nedostatak je financiranje druge rate.“*
- *„ Sami ne bi uspjeli kupiti nove strojeve, a sa starima je posao dugo trajao, kvarili su se, neke strojeve morali smo i posuđivati ili platiti uslugu.“*

- „Mjera je super kao odskočna daska za poljoprivrednike koji žele povećati svoje gospodarstvo, to je pozitivna strana, a negativna je financiranje drugog dijela, mislim da se dosta njih radi toga nije prijavilo.“
- „Velika većina nas malih OPG-ovaca ima zastarjele strojeve, evo moji koje imam je kupio moj otac prije puno godina, s nekima se više nije dalo raditi, neki još služe ali evo neke sam uspio kupiti nove. Negativna strana financiranje druge rate, skoro sam odustao radi toga.“
- „Znam da neki poljoprivrednici nisu prošli zbog broja bodova, znam da se moraju ispunjavati određeni uvjeti, ali opet po meni je to nedostatak, kao i druga rata, puno njih si to ne može priuštiti. Pozitivna strana, zašto ne iskoristiti priliku tko može.“
- „Ne mislim da ima negativnih strana, ja razumijem da mnogi poljoprivrednici odustaju zbog nemogućnosti financiranja druge rate, ali s druge strane shvaćam zašto je to tako, a postoje i krediti koliko znam baš za takve slučajeve, prednost je po meni šta se nama malima omogućilo kakvo takvo napredovanje.“
- „Ako gledamo općenito neki ne mogu skupiti bodove kako bi konkurirali na natječaju, pozitivne strane već sam rekao novi strojevi, znači bolji i lakši posao.“
- „Prednost je svakako što smo imali mogućnost prijaviti se na mjeru, negativne strane ne bi mogao navesti.“
- „Malo smo se dvoumili dok smo čuli da drugi dio novca prvo sami moramo financirati ali sve smo uspjeli napraviti po planu.“
- „Super je što se i naš mali OPG-e uspio da tako kažem modernizirati, nismo naišli na nedostatke.“
- „Mogu reći da nekih nedostataka konkretnih nema što se tiče našeg gospodarstva, jedno pozitivno iskustvo.“

Iz ovih odgovora može se zaključiti kako se većina ispitanika složila da je nedostatak podmjere 6.3.1. financiranje druge rate, bez obzira na to svi su uspješno završili svoje projekte. Dvoje ispitanika je kao nedostatak koji se ne tiče konkretno njih već općenito podmjere naveo nedostatak broja bodova s kojim se susreću drugi zainteresirani poljoprivrednici.

Na pitanje o problemima tijekom provedbe „Jeste li se susreli s kakvim problemima tijekom provedbe projekta, ako jeste koji su to problemi bili?“ neka od mišljenja bila su sljedeća:

- „Ne mogu konkretno reći da je to bio problem, ali aktivnosti koje sam planirao napraviti drugom ratom morale su pričekati, znači nisam ih proveo točno u vrijeme koje je navedeno u poslovnom planu već iduću godinu, uvijek se dogode neke nepredviđene situacije pa nisam uspio odmah financirati drugu ratu.“
- „Nije bilo problema, mi smo sve napravili u skladu sa pravilima, SIMORA vodi cijeli projekt.“
- „Nisam se susreo sa problemima, vidite, bitno je sve dobro isplanirati i predvidjeti neke stvari, kao što je to kojom ratom kupiti zemljište, a kojom strojeve.“
- „Neizvjesnost dok smo čekali na odluku bila nam je do sada jedini problem, stvarno ne mogu navesti neke poteškoće, mi radimo, trudimo se, a ostalo smo prepustili SIMORI da vodi.“
- „Mislim da se svi uplaše financiranja druge rate, mi smo imali sredstva ali smo se svejedno pitali šta ako se nešto desi pa ne budemo mogli, aktivnosti smo uspješno proveli, ali evo mislim da bi se u vezi toga moglo napraviti da se ljudima isplate svi novci pa da se povećaju kontrole, možda da se lakše dođe do nekog povoljnog kredita.“
- „Nismo imali problema, a općenito mislim da je druga rata problem i da se radi toga odustaje.“
- „Nije bilo problema, zadovoljni smo.“
- „Ne, nismo imali situacija nikakvih, bilo nam je bitno da znači napravimo kako stoji u projektu, to smo riješili i evo dalje sve ide u redu.“
- „Nemamo problema, išlo je sve prilično glatko, malo duže smo čekali odluke jedino.“
- „Nisam se susreo sa problemima.“
- „Ne bi rekao da je bilo nekih problema kod nas, a ljudi se boje druge rate, znam jedan primjer gdje čovjek ima dobar plan, ali ne želi u kredit, a na drugi način ne može isfinancirati taj drugi dio.“

Odgovori pokazuju kako ispitanici nisu imali probleme tijekom provedbe projekta, dva ispitanika navela su kao problem financiranje druge rate isto kao što su rekli i za negativne strane mjere. Također je u odgovorima vidljivo da ispitanici smatraju kako nisu imali probleme upravo zbog činjenice da SIMORA vodi projekt i nakon provedenih aktivnosti. Jedan ispitanik je naveo kako bi se problemi oko financiranja druge rate riješili povoljnijim kreditima za poljoprivrednike ili isplatom sredstava u potpunosti uz pojačane kontrole.

Sljedeća pitanja odnose se na zadovoljstvo korisnika SIMOROM. Od 31 korisnika koji su prošli na natječaju, SIMORA ne radi provedbu podmjere 6.3.1. samo jednom korisniku. Na

pitanje „*Jeste li zadovoljni radom SIMORE tijekom provedbe vašeg projekta? Što eventualno nije bilo u redu? Što biste im preporučili?*“ svih jedanaest ispitanika odgovorilo kao su zadovoljni radom SIMORE, te da nemaju primjedbi.

S obzirom na prethodne odgovore, očekivani su pozitivni odgovori na pitanje „*Biste li preporučili razvojnu agenciju SIMORA drugim zainteresiranim korisnicima?*“ na koje je također svih jedanaest ispitanika odgovorilo kako bi preporučili usluge SIMORE ostalim zainteresiranim korisnicima.

Dvoje ispitanika navelo je kao prednost podmjere povećanje gospodarstva pa samim time i mogućnost prijave na neke druge mjere u budućnosti, tako da su njihovi odgovori na pitanje „*Hoćete li se u skorjoj budućnosti prijaviti na neki novi projekt ili mjeru ruralnog razvoja (koji?)*“ bili pozitivni. Ostalih devet ispitanika nije razmišljalo o tome. Pozitivni odgovori ispitanika:

- „*Razmišljali smo o mjeri 4¹⁷, pokušat ćemo se prijaviti na neki od sljedećih natječaja.*“
- „*Da, aktivno pratim sve natječaje i čekam pravo vrijeme.*“

Vežano na prethodno pitanje, odgovori na pitanje „*Hoćete li koristiti usluge SIMORA ili nekog konzultanta? Ili ćete se pokušati samostalno prijaviti na natječaj?*“ su također pozitivna, ispitanici koji se žele prijaviti na još jedan natječaj u budućnosti htjeli bi koristiti usluge SIMORE. Odgovori su prikazani u Tablici 5.

Obzirom na navedene odgovore ispitanika svi su u potpunosti zadovoljni radom SIMORE, te ističu kako nisu imali problema tijekom prijave i provedbe projekta, također bi ponovno koristili konzultantske usluge SIMORE ukoliko bi se u budućnosti prijavljivali na natječaje iako većina još ne razmišlja o tome. Razlog zašto je to tako možda je i dalje slaba informiranosti o mjerama ruralnog razvoja, različiti stavovi poljoprivrednika o mjerama ruralnog razvoja, starija životna dob ali i nedostatak obrazovanja. Također, s obzirom da se većina složila da su negativne strane podmjere 6.3.1. financiranje drugog dijela, i to bi mogla biti prepreka za prijave na druge natječaje jer za neke mjere sredstva nisu u potpunosti bespovratna. Primjerice, podmjera 4.1. ima intenzitet potpore od 50% do 75% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

---

¹⁷ Mjera 4 – Ulaganja u fizičku imovinu

Tablica 5. Rezultati intervjuja o zadovoljstvu korisnika radom SIMORE

PITANJA	ODGOVORI	
1. Jeste li zadovoljni radom Simore tijekom provedbe vašeg projekta?	ZADOVOLJNI	11
	NISU ZADOVOLJNI	0
2. Biste li preporučili razvojnu agenciju Simoru drugim zainteresiranim korisnicima?	DA	11
	NE	0
3. Hoćete li se u skoroj budućnosti prijaviti na neki novi projekt ili mjeru ruralnog razvoja (koji)?	DA	2
	NE	9
4. Hoćete li koristiti usluge Simore ili nekog konzultanta? Ili ćete se pokušati samostalno prijaviti na natječaj?	DA	2
	NE	-

Izvor: vlastiti izvor

Zadnje pitanje bilo je „Što mislite, što bi trebalo poduzeti kako biste se ohrabрили da se samostalno prijavljujete na natječaje? Na što biste vi pristali? Ili mislite da je najbolje rješenje da to odrade konzultanti ili neke institucije?“, neki od odgovora bili su:

- „Ja osobno ne bi se mogao sam prijaviti, puno je tu papirologije, a i sve se radi preko interneta, još i poslovni plan...mislim da je najbolje da to rade konzultanti.“
- „Bolje je da to odrade konzultanti, oni su ipak stalno u tome, a da bi se sam prijavio trebalo bi to biti puno jednostavnije i bez interneta, a to znam da u današnje vrijeme nije moguće.“
- „Ljudi bi se trebali dodatno učiti, nije to tako lagano, ima puno i dokumenata i na svaku sitnicu treba paziti da bi prijava bila uspješna, znači ipak je bolje da to netko stručan napravi.“
- „Mi smo razmišljali o opciji da kćer pomogne oko prijave, ali ipak zbog straha od grešaka išli smo ovim putem, mladim ljudima mislim da je lakše shvatiti sve što piše u natječaju, ali ipak bez nekog konkretnog iskustva teško je.“
- „Definitivno se ne bi sama prijavila, previše je tu svega, a znam da sve mora štimati kako bi za početak sama prijava bila uspješna. Informatičko znanje je isto jako bitno.“
- „Nemoguće bi bilo sam se prijaviti, ja i žena smo već stariji ljudi, a uostalom ovdje kod nas, vidite i sami nema niti signala, a moderno je doba, tehnologija ide naprijed.“

- „Ne bi se sami prijavljivali, sigurnije je ovako, jako puno je tu propisa, zakona, pa onda ti bodovi, znači svako slovo vam treba biti jasno da bi za početak razumjeli o čemu se radi, a o poslovnom planu da i ne govorim.“
- „Sve bi to skupa trebalo biti maksimalno jednostavno da bi se ljudi sami mogli prijavljivati.“
- „Ne bi se ohrabrio sve i da znam oko kompjutera i interneta, oni koji su stručni u tome najbolje da to odrade. Možda kad ne bi bilo poslovnog plana bi bilo lakše.“

Većina ispitanika smatra kako je bolje da konzultanti odrade prijavu na natječaj. Neki smatraju kako bi se samostalno prijavili ukoliko bi išli na tečajeve i edukacije o mjerama, pisanju poslovnog plana, ali prvenstveno na informatički tečaj:

- „Neki tečajevi, edukacije bi trebale biti baš u vezi toga, naravno ako se ima računarsko znanje, uz to pojednostavljena prijava i mislim da onda ne bi to trebao biti neki veliki problem. Za sada sigurnije je uzeti konzultanta.“
- „Možda bi se trebale neke radionice napraviti baš konkretno o prijavi, poslovnom planu, pa onda edukacije, a i bez informatičkog znanja ne ide.“

Ministarstvo, udruge i agencije nude besplatne radionice i edukacije o mjerama ruralnog razvoja, također i o pisanju poslovnog plana. Postoje i edukacijski centri koji svoje edukacije naplaćuju, a što se tiče edukacije preko interneta organiziraju se i javna e-savjetovanja, stoga ideja o samostalnom prijavljivanju na mjere ruralnog razvoja u budućnosti nije za odbaciti. Ipak, za to sve prvenstveno je bitna volja poljoprivrednika za učenjem kako bi za početak uopće razumjeli natječaje jer većina ispitanika smatra da ne bi bila uspješna u prijavama. Pojednostavljena prijava je isto dobrodošla kao i veće mogućnosti ispravaka nakon prijave.

U Sisačko-moslavačkoj županiji potrebno je i dalje organizirati radionice na teme ruralnog razvoja, biti u kontaktu sa korisnicima koji su već koristili neke od mjera ruralnog razvoja te ih poticati i obavještavati o mogućnostima koje im se pružaju kroz neke druge mjere, a koje bi pridonijele njihovom daljnjem razvoju, stabilnosti i konkurentnosti na tržištu.

Na temelju dobivenih rezultata iz intervjua mogu se potvrditi ili djelomično potvrditi postavljene hipoteze:

- Druga hipoteza (H2) kojom se tvrdi da su korisnici modernizirali i unaprijedili proces rada i poslovanja na svojim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, može se djelomično potvrditi odgovorima na pitanja 6, 7 i 8 iz intervjua. Ispitanici su složni oko

činjenice da se mjerom 6.3.1 modernizira i unaprjeđuje njihov OPG, također navode da s provedbom projekta nisu imali problema, ali smatraju da se obzirom na to da su oni mala obiteljska gospodarstva ne može vidjeti neki značajan pomak što se tiče porasta prihoda i općenito poslovanja.

- Treća hipoteza (H3) se može potvrditi s obzirom da su korisnici realizirali sve aktivnosti navedene u poslovnom planu.
- Rezultati intervjua prikazani u radu, analizom odgovora 1, 2 i 9 potvrđuju četvrtu hipotezu (H4) - korisnici su zadovoljni konzultantskim uslugama razvojne agencije SIMORE u pripremi i provedbi projekata za podmjeru 6.3.1. Ispitanici su za SIMORU dobili preporuku ili su pronašli informacije na internetu o uslugama koje nudi, neki ispitanici su prisustvovali radionicama u organizaciji SIMORE te svi imaju pozitivno iskustvo od samoga početka dok su tek dolazili s puno pitanja, tijekom prijave pa sve do provedbe projekata.
- S obzirom na provedeni intervju potvrđuje se peta hipoteza (H5)- korisnici bi preporučili usluge Razvojne agencije SIMORA drugim zainteresiranim korisnicima. Istraživanjem se saznalo kako bi svi ispitanici preporučili usluge SIMORE ostalim zainteresiranim korisnicima, a ukoliko bi se u budućnosti prijavljivali na neki natječaj također bi odabrali SIMORU za konzultanta. Za prijave na mjere ruralnog razvoja potrebno je razumjeti natječaje, biti informatički pismen, imati stručne kompetencije potrebne za pisanje dobrog poslovnog plana, pa se stoga ispitanici ne bi sami odvažili na prijavu upravo zbog nedostatka navedenoga. Stvari koje bi olakšale i omogućile samostalnu prijavu su edukacija, radionice o pisanju poslovnog plana te mogućnost ispravljanja grešaka tijekom prijave.

5. ZAKLJUČAK

Za kvalitetni i dugoročni razvoj ruralnih područja potrebno je razvijati sva tri segmenta koji su obuhvaćeni Programom ruralnog razvoja, a to su društveni, gospodarski i ekološki. U Programu ruralnog razvoja nalazi se mjera 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, podmjera 6.3.1. - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava koja pomaže malim poljoprivrednim gospodarstvima u prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju, održivi razvoj, uključenje članova gospodarstva u rad na gospodarstvu i zaradu za dostojanstven život za ostanak na ruralnom području čime se pridonosi smanjenju nezaposlenosti na ruralnom području. Ovaj rad imao je za cilj istražiti zadovoljstvo korisnika iz Sisačko-moslavačke županije provedbom podmjere 6.3.1. te konzultantskim uslugama razvojne agencije SIMORA koje su koristili za prijavu i provedbu projekta te je zaključeno sljedeće:

- prihvatljive aktivnosti koje korisnici najviše navode u poslovnom planu su kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme,
- korisnici se odlučuju na konzultantske usluge razvojne agencije SIMORA po preporuci drugih poljoprivrednika,
- sve informacije o mjerama ruralnog razvoja ispitanici su dobili u SIMORI te su sa istima u potpunosti zadovoljni,
- svi ispitanici složili su se kako je podmjera 6.3.1. imala pozitivan učinak na njihova gospodarstva modernizacijom i olakšanim procesom rada te su zadovoljni postignutim ciljevima,
- nedostatak analizirane podmjere 6.3.1. ispitanici vide u financiranju druge rate te rješenje vide u povoljnijim kreditima za poljoprivrednike ili u isplati cjelokupnog iznosa uz pojačane kontrole,
- tijekom prijave i provedbe projekta ispitanici ne navode druge probleme te ističu kako je to iz razloga što im SIMORA vodi projekte, te bi zbog toga preporučili njene usluge i drugim zainteresiranim korisnicima,
- iako je podmjera 6.3.1. imala pozitivan učinak na njihova gospodarstva, većina ispitanika još ne razmišlja o prijavi na druge natječaje,
- većina ispitanika je mišljenja kako je bolje da konzultanti odrade prijave na natječaj, jer sa bi se sami ohrabрили na prijavu trebali bi usavršiti informatičko znanje, pohađati radionice i tečajeve o mjerama ruralnog razvoja i o pisanju poslovnog plana.

6. LITERATURA

1. Antolković, J. (2017): Zadovoljstvo poljoprivrednika provedbom podmjere 6.3. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“, završni rad, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Križevci
2. Bedeničić, I. (2016.): Utjecaj mjera povećanja poljoprivredne konkurentnosti na ruralni razvoj, (<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:204:527599>)
3. Devčić, A. (2014): Regionalne razvojne agencije i njihova uloga u financiranju i potpori razvoju. U: Lacković, Z. (ur.) Start-up priručnik za strateški razvoj poduzetništva. Požega, Veleučilište u Požegi, str. 54-63.
4. Jagatić, M. (2018): Izvešće sa specijalističke stručne prakse, Analiza prolaznosti projekata podmjere ruralnog razvoja 6.3., operacije 6.3.1. u razvojnoj agenciji Sisačko-moslavačke županije, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Križevci
5. Karas, I. (2020): Razlozi neprijavljivanja mladih poljoprivrednika na natječaj „Potpora mladim poljoprivrednicima“, završni rad, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Križevci
6. Kersan-Škabić, I. (2015): Ekonomija europske unije, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Pula
7. Koprić, I., Škarica, M. i Milošević, B. (ur.) (2015): Suradnja i razvoj u lokalnoj i regionalnoj samoupravi. Zagreb, Institut za javnu upravu
8. Maleković, S. (2002): Lokalni akteri razvoja i neka iskustva s lokalnim razvojnim agencijama u hrvatskoj, Poduzetništvo, institucije i sociokulturni kapital, Čengić, D.; Vehovec, M. (ur.), Zagreb ; Rijeka: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar ; Ekonomski fakultet, 2002. str. 143-174
9. Pravilnik o provedbi tipa operacije 6.1.1. »Potpora mladim poljoprivrednicima«, i tipa operacije 6.3.1. »Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. NN 21/18 , www.nn.hr (03.05.2021.)
10. Salaj, B., Kovač, M. (2017): Boj za živo selo, Obiteljska gospodarstva – temelj hrvatske poljoprivrede, MATE d.o.o., Zagreb
11. Salaj, B., Kovač, M. (2017): Boj za živo selo, Obiteljska gospodarstva – temelj hrvatske poljoprivrede, MATE d.o.o., Zagreb
12. Tufekčić M. i Tufekčić, Ž. (2013): EU politike i fondovi 2014 – 2020, Plavi partner d.o.o., Zagreb

Internet stranice:

13. Godišnje izvješće o provedbi, Rural Development Programme of the Republic of Croatia for the Period 2014-2020,
https://ruralnirazvoj.hr/files/documents/Godišnje-izvješće-o-provedbi_2018.pdf
(24.08.2021.)
14. M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja,
<https://ruralnirazvoj.hr/mjera/m6>, (08.07.2021.)
15. Podmjera 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava, arhiva natječaja, 2. natječaj, <https://www.aprrr.hr/podmjera-6-3-potpورا-razvoju-malih-poljoprivrednih-gospodarstava/> (23.08.2021.)
16. Podmjera 6.3. - "Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava"
<https://eufondovi.hr/natjecaji/najava-otvoreno-zatvoreno/mjera-63>, (16.03.2021.)
17. Službena internet stranica razvojne agencije SI-MO-RA d.o.o., <https://rk-smz.hr/simora/>, (08.07.2021.)
18. Strategija razvoja Općine Dvor 2011.-2015., <http://dvor.hr/docs/strategija-2015-flip/files/assets/basic-html/page42.html> (24.08.2021.)
19. Ukratko o zajedničkoj poljoprivrednoj politici, https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_hr,
(23.07.2021.)
20. Zajednička poljoprivredna politika EU (COMMON AGRICULTURAL POLICY – CAP), <http://www.mvep.hr/hr/europski-poslovi/europske-politike/cap/>,
(23.07.2021.)
21. Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2017.-2020., Sisačko-moslavačka županija, <https://www.smz.hr/dokumenti-2/strategije/zrs>, (14.03.2021.)

7. PRILOZI

Prilog 1. Projektna pitanja za stranke (SIMORA)

Prilog 2. Dokumentacija potrebna za prijavu na natječaj za 2017. godinu za poslovni plan (SIMORA)

Prilog 3. Dokumentacija za podnošenje zahtjeva za potporu za operaciju 6.3.1

Prilog 4. Primjer prihvatljivih aktivnosti u poslovnom planu

Prilog 5. Primjer prihoda i troškova u poslovnom planu

Prilog 6. Primjer financijskog toka u poslovnom planu

Prilog 7. Dokumentacija za podnošenje zahtjeva za isplatu za operaciju 6.3.1

Prilog 8. Izvješće o napretku za operaciju 6.3.1.

Prilog 9. Pitanja

Prilog 1. Projektna pitanja za stranke (SIMORA)

1. Da li je OPG u sustavu PDV-a?
2. Koji je datum upisa u upisnik poljoprivrednog gospodarstva?
3. Koja je glavna djelatnost OPG-a?
4. Podaci o zemljištu. Koliko je zemljišta u vlasništvu, a koliko u najmu?
5. Dugotrajna imovina na dan 31.12.2015.
6. Prihodi u 2016. godini
7. Troškovi sirovina, energije i usluga
8. Koje potpore i u kojem iznosu primaju
9. Tržište prodaje i nabave
10. Da li netko iz OPG-a isplaćuje doprinose? Ukoliko isplaćuje koliko su iznosili mjesečni doprinosi za 2016. Godinu te hoće li uplaćivati i dalje?
11. Životopis
12. Lokacija projekta
13. Prihvatljive aktivnosti

Izvor: Simora

Prilog 2. Dokumentacija potrebna za prijavu na natječaj za 2017. godinu za poslovni plan (SIMORA)

1. Pregled poslovnih primitaka i izdataka za 2015., 2014. i 2013. godinu.
2. Popis dugotrajne imovine, stanje na dan 31.12.2015.
3. Opis dosadašnjeg poslovanja.
4. Broj postojećih djelatnika. Zaposlenje novih djelatnika po realizaciji projekta?
5. Opis tržišta nabave i prodaje. Plan širenja tržišta.
6. Opis lokacije na kojoj se odvija poslovanje.
7. Koliko očekujete da će porasti prihodi realizacijom ovog projekta?

Izvor: SIMORA

Prilog 3. Dokumentacija za podnošenje zahtjeva za potporu za operaciju 6.3.1

OBAVEZNA DOKUMENTACIJA ZA SVE KORISNIKE:	
	Potpisana i ovjerena Potvrda o podnošenju Zahtjeva za potporu. <i>Pojašnjenje:</i> <i>Nakon postupka popunjavanja/učitavanja propisane dokumentacije u Zahtjev za potporu u AGRONET-u korisnik treba odabirati opciju »PODNESE ZAHTJEV«. Nakon toga se pojavljuje link »Preuzmi« u stupcu pod nazivom »Zahtjev« putem kojeg korisnik preuzima/sprema/ispisuje Potvrdu o podnošenju Zahtjeva za potporu. Potvrdu o podnošenju Zahtjeva za potporu potrebno je ispisati, potpisati/ovjeriti i dostaviti preporučenom poštom s povratnicom ili osobno, i na adresu iz ovoga natječaja.</i> <i>Dokument se dostavlja kao original u fizičkom obliku!</i>
2.	Potvrda o ekonomskoj veličini poljoprivrednog gospodarstva izdana od Savjetodavne službe ne starija od dana objave ovog Natječaja.
3.	Izjava o veličini poduzeća – ovjerena i potpisana od korisnika. <i>Pojašnjenje:</i> <i>Navedenu izjavu su obvezni popuniti svi organizacijski oblici poljoprivrednog gospodarstva: obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt, trgovačko društvo. Predložak Izjave se preuzima iz AGRONET-a, Zahtjeva za potporu i popunjeni predložak se učitava u Zahtjev za potporu. Predložak se također može naći i na stranici www.apprrr.hr – kartica »Ruralni razvoj/Mjera 6 – Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava«.</i>
4.	Potvrda Porezne uprave iz koje je vidljivo da korisnik ima regulirane financijske obveze prema državnom proračunu ne starija od 30 dana na dan podnošenja Zahtjeva za potporu i ovjerena od strane Porezne uprave. U Potvrdi ne smije biti naveden dug.
OBAVEZNA DOKUMENTACIJA VEZANA UZ PROVJERU EKONOMSKE ODRŽIVOSTI PROJEKTA:	

5.	OBVEZNICI POREZA NA DOHODAK DUŽNI SU DOSTAVITI NAVEDENE DOKUMENTE UZ SLJEDEĆE UVJETE a. ako su u sustavu PDV-a i/ili imaju više od 149.500 HRK prometa i/ili imaju samostalnu zatvorenu radnju (da proizvodi i da zadovoljava minimalne tehničke uvjete) moraju dostaviti: • Rekapitulaciju primitaka i izdataka za 2016. godinu • Popis dugotrajne imovine na kraju 2016. godine • Godišnju prijavu poreza na dohodak za 2016. godinu b. ako imaju promet od 80.500 kn do 149.500 HRK moraju dostaviti: • Knjigu prometa na kraju 2016. godine • Izvješće o paušalnom dohotku od samostalnih djelatnosti i uplaćenom paušalnom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak Pojašnjenje: – <i>porez na dohodak utvrđuje i plaća u paušalnom iznosu</i> c. ako imaju promet manji od 80.500 HRK moraju dostaviti: • izjavu korisnika da nije bio obvezan predavati godišnju prijavu poreza na dohodak sukladno nacionalnom zakonodavstvu • Evidenciju o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda (za 2016. godinu) Pojašnjenje: – <i>korisnik koji nije obveznik fiskalizacije i koji ne vodi poslovne knjige sukladno Zakonu o porezu na dohodak nije obvezan predavati godišnju prijavu poreza na dohodak, kao niti imati rekapitulaciju primitaka i izdataka, niti popis DI ali moraju voditi evidenciju (svi koji imaju manje od 80.000 HRK prometa – OPG-ovi, fizičke osobe koji prodaju na tržnici ili kućnom pragu)</i> d. korisnik koji je osnovan u 2017. godini • Evidenciju o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda (za 2017. godinu do objave Natječaja (27.01.2017. godine))
6.	OBVEZNICI POREZA NA DOBIT DUŽNI SU DOSTAVITI 1. Koji su poslovali u prethodnoj godini • GFI-POD za prethodnu financijsku godinu (2016.) s potvrdom o primitku dokumentacije od FINA-e

	• Popis dugotrajne imovine na kraju 2016. godine 2. Korisnik koji je osnovan u godini prijave na natječaj: • izjava korisnika da je osnovan u godini prijave na natječaj 3. Korisnik koji je bio u statusu mirovanja 2016. godine: • Izjava o neaktivnosti sukladno članku 20. stavku 7. Zakona o računovodstvu ovjerena od FINA-e (ili potvrda FINA-e da je zaprimila predmetnu izjavu od korisnika za prethodnu financijsku godinu)
7	FADN kalkulator <i>Pojašnjenje:</i> <i>Korisnik mora ispuniti i priložiti FADN kalkulator ako planira ostvarenje cilja „povećanje proizvodnog kapaciteta iskazanom kroz povećanje ukupnog standardnog ekonomskog rezultata“.</i> <i>U FADN kalkulator unose se podaci za godinu kada planira predati drugi (konačan) zahtjev za isplatu (navedeni datum korisnik unosi u poglavlje 2.4. unutar Zahtjeva i u radni list „Osnovni podaci“ u poslovnom planu). Navedeni podaci moraju odgovarati podacima u poslovnom planu radni list „Zemljište, životinje, objekti“.</i> <i>Predložak FADN kalkulatora se preuzima iz AGRONET-a, Zahtjeva za potporu i popunjeni predložak se učitava u Zahtjev za potporu. Predložak se također može naći i na stranici www.apprrr.hr – kartica »Ruralni razvoj/Mjera 6 – Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava«.</i>
8.	Poslovni plan u cijelosti popunjen u skladu s pripadajućim uputama i pojašnjenjima. <i>Pojašnjenje:</i> <i>8. Predložak Poslovnog plana u Excel formatu se preuzima iz AGRONET-a, Zahtjeva za potporu i popunjeni predložak se učitava u Zahtjev za potporu. Predložak se također može naći i na stranici www.apprrr.hr – kartica »Ruralni razvoj/Mjera 6 – Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava«.</i>

Izvor: <https://www.apprrr.hr/podmjera-6-3-potpورا-razvoju-malih-poljoprivrednih-gospodarstava/>

Prilog 4. Primjer prihvatljivih aktivnosti u poslovnom planu

Stavka	Planirane godine				
	2017 1	2018 2	2019 3	2020 4	2021 5
A. UKUPNI TROŠKOVI ZA REALIZACIJU PROJEKTA					
<i>UPUTE: Iznose troškova provedbe Vaših planiranih aktivnosti potrebno je upisati unutar godina u kojima će isti biti izrealizirani (npr. ukoliko planirate nabaviti 10 grla stoke u 2 godini proje potrebno je prikazati u 2. godini.). Prihvatljive aktivnosti u poslovnom planu moraju biti prikazane u iznosu od najmanje koliko je određena visina potpore po korisniku za podmjeru 6.3. (113.3 poslovnog planu moraju biti provedene unutar 3 godine od datuma odluke o dodjeli sredstava</i> <i>AKTIVNOSTI KOJE IMAJU POZITIVAN UTJECAJ NA OKOLIŠ (ODNOSE SE NA OBNOVLJIVE IZVORE I/ILI UŠTEDU ENERGIJE): potrebno je takve izdatke prikazati u zelenoj boji****</i>					
1. Kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.					
1.2.					
1.3.					
2. Kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjeme na i sadnog materijala*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.					
2.2.					
2.3.					
3. Kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda iz Priloga I. ovoga Pravilnika osim proizvoda ribarstva*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.					
3.2.					
3.3.					
3.4.					
4. Kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme*	60.000,00	52.000,00	0,00	0,00	0,00
4.1. Traktor	60.000,00				
4.2. Sjetvo spremač		22.000,00			
4.3. Sjačica		15.000,00			
4.4. Plug		15.000,00			
4.5.					
4.6.					
5. Podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.					
5.2.					
5.3.					
6. Uređenje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.1.					
6.2.					
6.3.					
7. Građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe vlastitih poljoprivrednih proizvoda*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.1.					
7.2.					
7.3.					
8. Stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda iz Priloga I*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.1.					
8.2.					
8.3.					
9. Operativno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva*	3.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.1. Usluge vanjskog stručnjaka	3.800,00				
9.2.					
9.3.					
12. UKUPNI TROŠAK	63.800,00	52.000,00	0,00	0,00	0,00
C. IZVORI FINANCIRANJA u HRK					

Izvor: SIMORA

Prilog 5. Primjer prihoda i troškova u poslovnom planu

Plan prodaje													
Tablica 1. Prodajne količine proizvedenih proizvoda													
Naziv proizvoda	Prethodna godina	Jedinica mjere	Planirane godine										
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
odojci 25kg	3000	kg	3000	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000	9000
Proizvod 2													
Proizvod 3													
Proizvod 4													
Tablica 2. Prodajne cijene (HRK po jedinici mjere)													
Naziv proizvoda	Prethodna godina	Planirane godine u HRK											
odojci 25kg	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00	450,00
Proizvod 2													
Proizvod 3													
Proizvod 4													
Tablica 3. Ukupno													
Struktura prihoda	Prethodna godina	Planirane godine u HRK											
odojci 25kg	13.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00	40.500,00
Proizvod 2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proizvod 3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proizvod 4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Popore ¹	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00	14.000,00
EPFRR ² potpora	56.694,75	56.694,75											
Ostali prihodi ³													
UKUPNO	84.194,75	111.194,75	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00
Troškovi													
Slavka	Prethodna godina	Planirane godine u HRK											
Sirovine	15.587,93	15.418,97	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58	19.079,58
Energija	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00
Usluge	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00
Ostali troškovi	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00
Otplata glavnice kredita													

Izvor: SIMORA

Prilog 6. Primjer financijskog toka u poslovnom planu

Stavka	Planirane godine u HRK									
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I PRIMICI	86.300,00	167.694,75	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00
1. Ukupni prihodi	27.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00	54.500,00
2. Izvori financiranja	2.105,25	56.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2. Vlastiti izvori	2.105,25	56.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3. Krediti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. EPFRR potpora	56.694,75	56.694,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Dokapitalizacija, vlasničke i druge pozajmice ¹										
III IZDACI	83.718,97	85.079,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58
5. Ulaganja u dugotrajnu imovinu	58.800,00	56.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Materijalni i nematerijalni troškovi	24.918,97	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58	28.579,58
7. Troškovi osoblja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8. Porez na dobit/dobitak	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9. Amortet kredita	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III NETO PRIMICI	2.581,03	82.615,17	25.920,42	25.920,42	25.920,42	25.920,42	25.920,42	25.920,42	25.920,42	25.920,42
IV KUMULATIV	2.581,03	85.196,21	111.116,63	137.037,05	162.957,48	188.877,90	214.798,33	240.718,75	266.639,17	292.559,60
UPUTE:										
Financijski tok treba prikazati likvidnost projekta, što znači da kumulativ mora biti pozitivan u svih 10 godina trajanja projekta, u suprotnom projekt ne može podmiriti svoje dugove i nije prihvatljiv.										
¹ sposobnost dokapitalizacije ili posudbe sredstava potrebno je pokrijeti adekvatnim dokazima (dokaz o posjedu vanjske depozita, dionica ili drugog odgovarajućeg dokumenta koji potkrepljuje postojanje likvidne imovine)										

Izvor: SIMORA

Prilog 7. Dokumentacija za podnošenje zahtjeva za isplatu za operaciju 6.3.1

DOKUMENTI: Svi dokumenti moraju biti ovjereni i potpisani i odnose se na Zahtjev za isplatu II (zadnje) rate osim točke 1. i 2. koja se odnosi na Zahtjev za isplatu obje (I i II) rate. Ovisno o vrsti aktivnosti naevdebe u poslovnom planu dokumentacije od 3.- 10. se učitava prilikom Zahtjeva za isplatu druge rate u AGRONET-u	
1.	Potpisana i ovjerenjena Potvrda o podnošenju zahtjeva za isplatu. <i>Objašnjenje:</i> <i>Nakon postupka popunjavanja/učitavanja propisane dokumentacije u Zahtjev za isplatu u AGRONET-u korisnik treba odabirati opciju »PODNEŠI ZAHTJEV«.</i> <i>Nakon toga se pojavljuje link »Preuzmi« u stupcu pod nazivom »Zahtjev« putem kojeg korisnik preuzima/sprema/ispisuje potvrdu o podnošenju zahtjeva za isplatu.</i> <i>Potvrdu o podnošenju zahtjeva za isplatu potrebno je ispisati, potpisati/ovjeriti i dostaviti preporučenom poštom s povratnicom ili osobno, i na adresu iz ovoga natječaja.</i> <i>Dokument se dostavlja kao original u fizičkom obliku!</i>
2.	Važeća osobna iskaznica ili drugi važeći dokument kojim se dokazuje prebivalište nositelja poljoprivrednog gospodarstva na području Republike Hrvatske
3.	Potvrda porezne uprave iz koje je vidljivo da korisnik ima regulirane financijske obveze prema državnom proračunu ne starija od 30 dana na dana podnošenja zahtjeva za isplatu. U potvrdi ne smije biti naveden dug
4.	Računi/ kupoprodajni Ugovori ovjereni kod Javnog bilježnika
5.	Ugovor o najmu/ zakupu koji mora biti sklopljen na rok od najmanje 10 godina <i>Objašnjenje:</i> <i>Ako je u poslovnom planu navedena aktivnosti zakupa poljoprivrednog zemljišta, treba dostaviti navedeni dokument</i>
6.	Dostavnica/otpremnicaputni listovi
7.	Prometna dozvola <i>Objašnjenje:</i> <i>Ako je aktivnost navedena u poslovnom planu kupnja mehanizacije, strojeva i opreme dostaviti za onu vrstu mehanizacije, strojeva i opreme za koju se izdaje proratna dozvola sukladno Zakona o sigurnosti prometa na cestama (NN 80/13), i Pravilnik o registraciji i označavanju vozila (NN151/08, 89/10, 104/10, 83/13, 52/15 i 45/16)</i>
8.	Pravomoćna Uporabna dozvola ili drugi odgovarajući dokument u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i gradnji

9.	Uvjerenja o stečenoj izobrazbi stručnih znanja i spobnosti iz područja poljoprivredne proizvodnje i prerade Objašnjenje: <i>Ako je u poslovnom planu navedena aktivnosti stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda iz Dodatka I Ugovora o funkcioniranju EU ,treba dostaviti navedeni dokument</i>
10.	Potvrda o ekonomskoj veličini poljoprivrednog gospodarstva izdana i ovjerena kod Savjetodavne službe ne starija od 30 dana na dana podnošenja zahtjeva za isplatu Objašnjenje: <i>Ako je u poslovnom planu naveden cilj:</i> • <i>povećanje proizvodnog kapaciteta iskazanom kroz povećanje ukupnog standardnog ekonomskog rezultata</i> • <i>povećanje proizvodnog kapaciteta iskazanom kroz povećanje ukupnog standardnog ekonomskog rezultata i modernizaciju i/ili unapređenje procesa rada i poslovanja</i>

Izvor: <https://www.apprrr.hr/podmjera-6-3-potpورا-razvoju-malih-poljoprivrednih-gospodarstava/>

Prilog 8. Izvješće o napretku za operaciju 6.3.1.

AGENCIJA ZA PLAĆANJA U POLJOPRIVREDI,
RIBARSTVU I RURALNOM RAZVOJU
PAYING AGENCY FOR AGRICULTURE, FISHERIES
AND RURAL DEVELOPMENT

IZVJEŠTAJ O NAPRETKU

Mjera:6
Podmjera:6.3.
Operacija:6.3.1.

NAZIV KORISNIKA _____
ADRESA _____
DATUM ODLUKE O DODJELI SREDSTAVA _____
NAZIV ULAGANJA (iz Odluke) _____
KRAJNJI ROK ZA DOSTAVU _____
ZAHTJEVA ZA ISPLATU (iz Odluke) _____

Provedene aktivnosti i razdoblje provedenih aktivnosti:

_____
_____
_____

Planirane aktivnosti i razdoblje planiranih aktivnosti:

_____
_____
_____

Datum: _____

Pečat i potpis: _____

* Ovaj Izvještaj dostavlja se Agenciji za plaćanja (svakih šest (6) mjeseci). Izračun dana počinje danom izdavanja Odluke o dodjeli sredstava.

Prilog 9. Pitanja za intervju

1. Zašto ste se odlučili na konzultantske usluge razvojne agencije SIMORE?
2. Jeste li išli na neku od radionica u organizaciji SIMORE? (ili neke druge organizacije, koje?)
3. Jeste li zadovoljni dobivenim informacijama o mjerama ruralnog razvoja općenito, a naročito o podmjeri 6.3.1 (tko ih o tome informira, gdje su čuli, odnosno gdje se informiraju)
4. Koja je primarna djelatnost vašeg OPG-a?
5. Koje aktivnost ste naveli u poslovnom planu i jeste li ih uspješno provести? (ako ne, što ih je u tome omelo)
6. Jeste li uspješno postigli očekivane ciljeve? Porast prihoda? Proširenje tržišta na nove kupce? (Ili se zbog nekog razloga nisu dogodili nikakvi pozitivni pomaci na vašem gospodarstvu, Zašto?, Vidite li rješenje u nečem drugom?)
7. Koje su prednosti, a koji nedostaci mjere koju ste koristili?
8. Jeste li se susreli s kakvim problemima tijekom provedbe projekta, ako jeste koji su to problemi bili? (na koji bi se način to moglo riješiti po njihovom mišljenju?)
9. Jeste li zadovoljni radom SIMORE tijekom provedbe vašeg projekta? Što eventualno nije bilo u redu? Što biste im preporučili?
10. Biste li preporučili razvojnu agenciju SIMORU drugim zainteresiranim korisnicima?
11. Hoćete li se u skoroj budućnosti prijaviti na neki novi projekt ili mjeru ruralnog razvoja (koji?)
12. Hoćete li koristiti usluge SIMORU ili nekog konzultanta ili .... Ili ćete se pokušati samostalno prijaviti na natječaj?
13. Što mislite, što bi trebalo poduzeti kako biste se ohrabрили da se samostalno prijavljujete na natječaje? Na što biste vi pristali? Ili mislite da je najbolje rješenje da to odrade konzultanti ili neke institucije?

Izvor: vlastiti izvor

Prilog 10. Kriteriji odabira operacije 6.3.1.

		BODOVI
1	Ekonomska veličina korisnika	Max. 10
	2.000 € - 3.999 €	7
	4.000 € - 7.999 €	10
2	Status zaposlenja nositelja poljoprivrednog gospodarstva ili člana	Max. 15
	Nositelj ili član je prije podnošenje Zahtjeva bio neprekidno nezaposlen 3 godine i više	15
	Nositelj ili član je prije podnošenja Zahtjeva za potporu bio neprekidno nezaposlen manje od 3 godine	10
3	Aktivnosti iz poslovnog plana imaju pozitivan utjecaj na okoliš	5
4	Stupanj razvijenosti JLS-a u kojem se provode aktivnosti iz poslovnog plana sukladno indeksu razvijenosti	Max. 10
	I. Skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 50% prosjeka RH	10
	ii III. Skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti od 50% do manje od 100% prosjeka RH	8
	i V. Skupina JLS čija je vrijednost indeksa razvijenosti 100% i više od prosjeka RH	6
5	Udaljenost/izoliranost područja (otoci ili brdsko-planinska područja)	15
	Najveći mogući broj bodova	55
	Prag prolaznosti	20

Izvor: <http://www.apprrr.hr/podmjera-63-potpورا-razvoju-malih-poljoprivrednih-gospodarstava-1418.aspx>

POPIS KRATICA

SMŽ – Sisačko-moslavačka županija

ZPP – zajednička poljoprivredna politika

EU – Europska unija

EAGF – Europski fond za garancije u poljoprivredi

EAFRD – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

RH – Republika Hrvatska

JLS – Jedinice lokalne samouprave

ESI – Europski strukturni i investicijski fondovi

PRR – Program ruralnog razvoja

OPG – Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo

ZADOVOLJSTVO POLJOPRIVREDNIKA PROVEDBOM PODMJERE 6.3.1. TE KONZULTANTSKIM USLUGAMA RAZVOJNE AGENCIJE SIMORA

SAŽETAK

Predmet i cilj ovoga rada je utvrditi zadovoljstvo korisnika s područja Sisačko-moslavačke županije podmjerom 6.3.1. te konzultantskim uslugama razvojne agencije SIMORA.

Materijali korišteni za istraživanje su prikupljeni i analizirani podaci Razvojne agencije SIMORE za natječaj podmjere 6.3.1. u 2017. godini, broju ukupno prijavljenih korisnika na natječaju te broju korisnika koji su na tom natječaju prošli.

Za prikupljanje primarnih podataka korištena je metoda intervjua. Intervju je proveden na 11 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava korisnika natječaja mjere 6.3.1. u provedbi SIMORE s područja Sisačko-moslavačke županije.

Korisnici podmjere 6.3.1. su mala poljoprivredna gospodarstva koja su provedbom podmjere 6.3.1. modernizirali i unaprijedili proces rada na svojim gospodarstvima. Prema rezultatima iz intervjua nepovoljne strane podmjere su financiranje druge rate i nedostatak bodova prilikom prijave.

Rezultatima istraživanja utvrdilo se kako su poljoprivrednici zadovoljni provedbom podmjere 6.3.1., dobivenim informacijama te konzultantskim uslugama SIMORE, svi ispitanici ponovo bi koristili usluge SIMORE ukoliko bi se opet prijavljivali na neke od natječaja, a također bi SIMORU preporučili ostalim zainteresiranim korisnicima.

Poljoprivrednici smatraju kako ne bi bili uspješni u samostalnom prijavljivanju na natječaje zbog nedostatka informatičkog znanja i znanja o mjerama ruralnog razvoja, također mali broj njih razmišlja o prijavama na natječaje u budućnosti, stoga ih je potrebno poticati i motivirati. Kroz komunikaciju, organiziranje edukacija, radionica i tečajeva te pokazivanje uspješnih primjera približile bi im se mogućnosti koje pojedine mjere donose, a koje oni mogu iskoristiti kako bi unaprijedili i povećali svoje gospodarstvo.

Ključne riječi: podmjera 6.3.1., SIMORA, poljoprivredna gospodarstva

SATISFACTION WITH THE IMPLEMENTATION OF THE MEASURE 6.3.1. AND CONSULTING SERVICES OF SIMORA DEVELOPMENT AGENCY

SUMMARY

The subject and goal of this study is to determine the satisfaction of users from the area of Sisak-Moslavina County with submeasure 6.3.1. and consulting services of the development agency SIMORA.

Materials used for the research were collected and analyzed data of the SIMORA Development Agency for the submeasure 6.3.1. in 2017, the number of total users who applied for the submeasure and the number of users who passed the submeasure.

The interview method was used to collect primary data. The interview was conducted on 11 family farms beneficiaries of the submeasure 6.3.1. in the implementation of SIMORA from the area of Sisak-Moslavina County.

Beneficiaries of submeasure 6.3.1. are small agricultural holdings which, by implementing sub-measure 6.3.1. modernize and improve the work process on their farms. According to the results from the interview, disadvantages of the submeasures are the financing of the second installment and the lack of points when applying.

The results of the survey show that farmers are satisfied with the implementation of submeasure 6.3.1., Information obtained and SIMORA consulting services, all respondents would use SIMORA services again if they re-applied for some of the measures, and would also recommend SIMORA to other interested users.

Farmers believe that in order to be unsuccessful in applying for tenders on their own due to lack of IT knowledge and knowledge of rural development measures, a small number of them are considering applying for tenders in the future, so they need to be encouraged and motivated. Through communication, organizing trainings, workshops and courses, and showing successful examples, they would be introduced to the opportunities that individual measures bring, which they can use to improve and increase their economy.

ŽIVOTOPIS

Marija Vuger (rođ. Jagatić) rođena je 04.03.1992. godine u Sisku.

Osnovnu školu pohađa u Sisku. Nakon završetka osnovne škole, školovanje nastavlja u školi Ivana Trnskog u Hrvatskoj Kostajnici, smjer ekonomist. Tijekom cijelog srednjoškolskog obrazovanja pomaže na majčinom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu čija je djelatnost proizvodnja i prerada mlijeka, te polazi razne edukacije vezane za rad na OPG-u.

Godine 2011. uspješno završava srednju školu i upisuje Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, smjer Bilinogojstvo. Završava studij 2015. godine i stječe zvanje stručna prvostupnica inženjerka poljoprivrede (bacc.ing.agr.). Nakon toga polazi stručno osposobljavanje u Razvojnoj agenciji Sisačko-moslavačke županije SIMORI tijekom kojeg odlučuje nastaviti obrazovanje te upisuje Specijalistički diplomski stručni studij *Poljoprivreda*, smjer *Održiva i ekološka poljoprivreda*. Stručnu praksu obavlja u SIMORI. Po završetku jednogodišnjeg stručnog osposobljavanja radi u poljoprivrednoj ljekarni u Sisku.

U Novi Marof seli se 2019. godine, tamo radi u poljoprivrednoj ljekarni.

Služi se engleskim jezikom u govoru i pismu. U slobodno vrijeme voli putovati, uzgajati cvijeće, vrtlariti.

Udana, majka sedmogodišnjeg dječaka.